

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
державного управління,
публічного адміністрування
та економічної політики
Протокол № 1 від 25.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

МАКРО- І МІКРОЕКОНОМІКА

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань

29 Міжнародні відносини

Спеціальність

292 Міжнародні економічні відносини

Освітній рівень

перший (бакалаврський)

Освітня програма

Міжнародний бізнес

Статус дисципліни

обов'язкова

Мова викладання, навчання та оцінювання

українська

Розробники:

к. е. н., доцент

Підписано КЕП

Наталія СТЕПАНЕНКО

к. е. н., доцент

Підписано КЕП

Тетяна ЧЕРКАШИНА

к.е.н., викл.

Вадим СОБОЛЕВ

Завідувач кафедри
державного управління,
публічного адміністрування
та економічної політики

Підписано КЕП

Наталія ГАВКАЛОВА

Гарант програми

Наталія ПАРХОМЕНКО

Харків
2023

ВСТУП

Навчальна дисципліна “Макро- і мікроекономіка” належить до циклу професійної підготовки обов'язкових освітніх компонентів. Вона є невід'ємною складовою в комплексі економічних дисциплін, що містить політичну економію, сучасні економічні теорії, державне регулювання, світову економіку, міжнародну економіку, соціальну економіку, глобальну економіку, інвайронментальну економіку тощо.

Питання, які розглядаються у дисципліні “Макро- і мікроекономіка”, мають важливе значення для майбутніх фахівців у галузі публічного управління та адміністрування, оскільки дозволяють розкрити механізм функціонування економічної системи на основі поєднання макро- і мікроекономічних теорій, концепцій, моделей, обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою й апробованих економічною практикою.

Успішне вивчення цієї навчальної дисципліни можливе лише за умов володіння теоретичними знаннями понятійно-категоріального апарату економічної теорії, сутності економічних явищ і процесів, розуміння законів та основних тенденцій економічного розвитку суспільства. Поєднання макроекономіки та мікроекономіки дозволяє розкрити в одній навчальній дисципліні механізм функціонування економічної системи країни на основі поєднання макро- й мікроекономічних теорій та економічного моделювання, обґрунтованих вітчизняною та світовою наукою й апробованих економічною практикою.

Мета навчальної дисципліни: формування системи теоретичних знань щодо понятійно-категоріального апарату макро і мікроекономіки; ґрунтовне оволодіння сутністю економічних явищ і процесів; забезпечення базової фундаментальної теоретичної підготовки, необхідної для подальшого вивчення циклу економічних дисциплін; глибоке розуміння законів і основних тенденцій економічного розвитку суспільства; розкриття інструментів та механізмів функціонування економічного розвитку на основі його найбільш відомих світових моделей та стратегій.

Завданнями навчальної дисципліни є: визначення сутності основних проблем і показників макроекономіки, їхнього взаємозв'язку; аналіз основних макроекономічних показників, їхнього співвідношення та вимірювання, а також проблем, пов'язаних із ними; дослідження теоретичних і методологічних проблем сучасного ринку праці; характеристика доходів і споживання домогосподарств у сучасному економічному кругообігу; визначення функціональної ролі інвестицій у сучасній економіці; визначення рівноважного ВВП в умовах різного рівня зайнятості; оптимізація економічних рішень суб'єктів господарювання з

урахуванням обмежень, що накладають на їхні можливості; аналіз впливу 4 обмежень, які накладають на можливості суб'єктів господарювання та зумовлюють якість ухвалення ними рішень.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес управління суспільним сектором в сучасних умовах для подальшого соціально-економічного розвитку держави.

Предметом навчальної дисципліни є механізм функціонування економічної системи країни на макро- і мікрорівні.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН4	СК1
РН8	СК1
РН18	ІК
РН28	ЗК2

де,

РН4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

РН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

РН18. Досліджувати економічні явища та про у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

РН28. Аналізувати базові мікро- та макроекономічні моделі, сучасні

макроекономічні підходи до аналізу економіки, принципи поведінки економічних суб'єктів в умовах глобального середовища

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Основні проблеми мікроекономіки

Тема 1. Корисність економічного блага. Економічний вибір. Аналіз поведінки споживача

1.1. Предмет мікроекономіки. Роль мікроекономіки. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні. Нормативна і позитивна мікроекономіка. Сучасний інструментарій мікроекономічного аналізу. Взаємозв'язок мікроекономіки з іншими дисциплінами.

1.2. Корисність. Криві байдужості: сутність, особливості побудови та взаємозв'язок із корисністю товару. Поняття корисності. Сукупна та гранична корисність. Функція корисності. Закон спадної граничної корисності економічного блага. Процес споживання та динаміка зміни сукупної та граничної корисності. Уподобання споживача. Побудова кривих байдужості. Карта кривих байдужості. Властивості кривих байдужості.

1.3. Гранична норма заміщення. Рівновага споживача. Бюджетне обмеження споживача. Зміна бюджетної лінії. Зміна цін та її вплив на бюджет споживача. Рівновага споживача.

1.4. Реакція споживача на зміну доходу та цін товарів. Крива "дохід-споживання".. Поняття нормальних благ та благ нижчої споживчої цінності. Крива "ціна-споживання". Побудова кривої індивідуального попиту споживача. Поняття звичайних товарів і товарів Гіффена.

Семінарське заняття. Аналіз поведінки споживача. Моделювання поведінки споживача. Графічний аналіз і побудова кривих "дохід-споживання" та "ціна-споживання".

Практичне заняття. Крива "дохід-споживання".. Поняття нормальних благ та благ нижчої споживчої цінності. Крива "ціна-споживання".

Тема 2. Закони попиту та пропозиції у ринковій економіці

2.1. Ринковий попит. Ринковий попит як сума індивідуальних попитів (означення, побудова графіків). Зміна попиту та зміна обсягу попиту, фактори зміни (економічний, алгебраїчний, графічний аналіз).

2.2. Пропозиція та основні фактори, що впливають на динаміку пропозиції. Ринкова пропозиція. Зміна пропозиції та зміна обсягу пропозиції, фактори зміни (економічний, алгебраїчний, графічний аналіз). Взаємодія попиту та пропозиції.

2.3. Ринкова рівновага. Ринкова ціна та ціна рівноваги, обсяг рівноваги. Механізм встановлення ринкової рівноваги. Вплив зміни попиту та пропозиції на рівновагу, взаємодія змін попиту та пропозиції. Виграш споживача та виробника.

2.4. Еластичність попиту та пропозиції. Поняття "еластичності" для загального випадку. Основні властивості еластичності. Чинники цінової еластичності, особливості їх впливу. Еластичність попиту. Методики обчислення коефіцієнта еластичності попиту. Обчислення коефіцієнта еластичності для "нормальних" та "неякісних" товарів. Еластичність пропозиції. Фактори впливу на еластичність пропозиції.

Практичне заняття. Визначення коефіцієнтів еластичності попиту та пропозиції, їх види. Точковий та дуговий коефіцієнти еластичності. Практичне значення еластичності

Семінарське заняття. Ринкова ціна та ціна рівноваги, обсяг рівноваги. Механізм встановлення ринкової рівноваги.

Тема 3. Теорія граничних продуктів та мікроекономічна модель підприємства. Витрати виробництва і прибуток

3.1. Підприємство як суб'єкт ринкових відносин. Фактори виробництва та їх класифікація. Економічні періоди функціонування фірми та множина можливих комбінацій ресурсів. Миттєвий, коротко- та довгостроковий періоди функціонування підприємства. Мотивація поведінки фірми.

3.2. Виробнича функція. Виробнича функція з однією змінною. Закон спадної продуктивності змінного фактора виробництва. Поняття та параметри виробничої функції. Основні властивості виробничих функцій. Двофакторна виробнича функція. Закон спадної продуктивності факторів виробництва. Виробнича функція з двома змінними. Ізокванти й ізокости. Карта ізоквант. Гранична норма технічного заміщення. Границі заміщення факторів.

3.3. Поняття і види витрат. Витрати виробництва у короткотерміновому та довготерміновому періоді. Концепції витрат виробництва. Економічний та бухгалтерський підходи до визначення витрат. Альтернативні витрати. Явні та неявні; внутрішні та зовнішні витрати. Трансакційні витрати. "Нормальний прибуток" як елемент витрат. Постійні, змінні, сукупні, середні та граничні витрати. Закон зростаючих граничних витрат. Криві довготермінових витрат та їх види. Рівновага виробника: вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску. Позитивний, нейтральний та негативний ефект масштабу. Фактори, що визначають ефект масштабу. Рівновага виробника: графічна, алгебраїчна та економічна інтерпретації.

3.4. Сутність і види прибутку. Сутність прибутку. Функції прибутку. Теорії прибутку. Основні напрями використання прибутку. Бухгалтерський і економічний прибуток. Правило мінімізації витрат за умови заданого обсягу виробництва. Правило максимізації прибутку. Загальний, середній і граничний дохід. Сутність і вимірювання прибутку підприємства. Показники діяльності сучасних підприємств.

Практичне заняття. Обґрунтування оптимальних економічних рішень виробників щодо обсягів виробництва та мінімізації витрат.

Семінарське заняття. Концепції витрат виробництва. Економічний та бухгалтерський підходи до визначення витрат.

Тема 4. Теорія ринкових структур

4.1. Ринок досконалої конкуренції. Модель досконалої конкуренції та її характерні ознаки. Умови виникнення досконалої конкуренції. Характерні риси ринку досконалої конкуренції. Переваги і недоліки ринку досконалої конкуренції. Досконало конкурентна фірма та умови її функціонування. Рівновага конкурентної фірми у короткостроковому та довгостроковому періоді. Типи поведінки фірми в умовах досконалої конкуренції: максимізація прибутку, мінімізація витрат, припинення виробництва (графічно). Ринковий попит та крива попиту на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції. Сукупний, середній та граничний дохід фірми, їх графічне відображення. Граничний дохід та його співвідношення з лінією попиту на продукцію фірми. Точки критичного обсягу виробництва. Умови довгострокової рівноваги. Крива довгострокових середніх витрат. Максимізація прибутку в коротко- і довготерміновому періодах.

4.2. Монопольний ринок Модель чистої монополії та її характерні ознаки. Характерні ознаки недосконалої конкуренції. Визначення монополії. Природні, економічні, адміністративні та правові бар'єри монопольного ринку. Різновиди монополій: відкриті, закриті, природні. Двостороння монополія. Монопсонія. Диверсифікація виробництва. Монопольна влада. Джерела монопольної влади. Монопольна ціна. Визначення монополістом ціни та обсягу виробництва (графічна, та алгебраїчна інтерпретація). Пропозиція фірми-монополіста та особливості її формування. Цінова дискримінація. Демпінг. Рівновага фірми-монополіста у довготерміновому періоді. Економічні наслідки та соціальна ціна монополії. Державне регулювання монопольної діяльності. Антимонопольна політика: основні принципи механізм дії. Особливості монопольної політики в Україні.

4.3. Ринок монополістичної конкуренції. Модель ринку монополістичної конкуренції та її характерні ознаки. Умови виникнення монополістичної конкуренції. Ознаки монополістичної конкуренції. Механізм монополістичної конкуренції. Ціноутворення і визначення обсягів виробництва в умовах монополістичної конкуренції у коротко- та довгостроковому періодах. Визначення ціни. Роль реклами у визначенні ціни. Поглиблення диференціації продукту: позитивні та негативні наслідки. Вплив реклами на обсяги виробництва та витрати. Сутність та передумови розвитку нецінової конкуренції.

4.4. Олігополістична структура ринку. Ціноутворення і визначення обсягів виробництва в умовах олігополії. Олігополія, її сутність та основні ознаки. Показники концентрації ринку. Причини олігополії. Різноманітність

олігополістичних структур, загальна взаємозалежність і складність аналізу поведінки підприємства на ринку. Дуополія: сутність моделей Курно та Бертрана. Дилема ув'язненого. Олігополістичне ціноутворення.

Практичне заняття. Обґрунтування оптимальних економічних рішень фірм щодо обсягів виробництва та цін продажу продукції за різних типів ринкових структур.

Змістовий модуль 2

Основні проблеми макроекономіки в умовах міжнародних економічних відносин

Тема 5. Макроекономічні показники в системі національних рахунків в умовах міжнародних економічних зв'язків

5.1. Предмет мікроекономіки. Роль макроекономіки. Місце макроекономіки в системі економічних наук. Визначення макроекономіки. Макроекономічний підхід дослідження економічних процесів і явищ. Агрегування. Предмет, об'єкт і суб'єкти макроекономіки. Взаємодії між економічними суб'єктами. Мета макроекономічного розвитку. Економічне зростання, економічна ефективність, економічна свобода. Цілі макроекономіки. Державне регулювання економіки. Основні методи макроекономіки.

5.2. Валовий внутрішній продукт (ВВП) і методи його обчислення. Валовий національний дохід (ВНД). ВВП. Кінцева продукція. Проміжна продукція. Номінальний і реальний ВВП. Динаміка реального обсягу виробництва й динаміка рівня цін. Агреговані індекси: споживчих цін, (Ласпейреса); дефлятор ВВП (Пааше); індекс Фішера. Методи виміру ВВП. Виробничий метод, метод кінцевого використання, розподільний метод. Складності підрахунку ВВП. Тіньове виробництво. Незаконне виробництво. Виробництво в неформальному секторі. Виробництво домашніх господарств для власного кінцевого використання.

5.3. Основні макроекономічні показники доходу. Національне багатство. Національне багатство (НБ) та його структура. Основні макроекономічні показники доходу. Національний дохід. Чистий національний дохід. Чисті непрямі податки, непрямі податки на бізнес, субсидії бізнесу. Нарахування на соцстрах, податки на прибуток корпорацій, чистий відсоток з боргу, державні трансферти й виплати домогосподарствам, трудові доходи, розподілені прибутки, індивідуальні прибуткові податки громадян.

5.4. Циклічність та економічне зростання. Економічне зростання та економічний розвиток. Соціально-економічний розвиток. Джерела та фактори економічного зростання. Виробнича функція. Економічний цикл та його види. Фази циклу. Сучасні економічні цикли.

Практичне заняття. Ділова гра «Ефективність функціонування національної економіки». Міні-тренінг «Кругообіг доходів і видатків».

Семінарське заняття. Соціально-економічний розвиток. Джерела та фактори економічного зростання.

Тема 6. Споживання домогосподарств та приватні інвестиції. Макроекономічна рівновага

6.1. Споживання, заощадження, інвестиції. Домогосподарство, його функції. Формування особистого доходу домогосподарства. Споживання та збереження домогосподарств. Функція споживання. Автономне споживання Функція заощадження. Автономні заощадження. Середня схильність до заощадження. Гранична схильність до заощадження. Середня схильність до споживання Гранична схильність до споживання. Гранична схильність до заощадження. Інвестиції. Інвестиційний попит підприємств. Валові й чисті інвестиції. Амортизація. Автономні й індуковані інвестиції. Необхідність втручання держави в регулювання економіки. Визначення мультиплікаційного ефекту в економіці. Мультиплікатор інвестицій.

6.2. Макроекономічна рівновага “AD – AS”. Агреговані показники. Загальний рівень цін. Сукупний попит (AD) як ВВП по видатках. Крива сукупного попиту та причини її негативного нахилу. Цінові фактори сукупного попиту. Ефект багатства або ефект реальних касових залишків. Ефект процентної ставки. Ефект імпортих закупівель. Нецінові фактори сукупного попиту. Сукупна пропозиція (AS). Крива сукупної пропозиції. Поводження економіки в короткостроковому та довгостроковому періодах. Сінтез класичної й кейнсіанської теорій поглядів на криву сукупної пропозиції. Цінові й нецінові фактори сукупної пропозиції. Механізм формування рівноважного обсягу національного виробництва й рівноважного рівня цін. Макроекономічна рівновага. Модель AD-AS як базова модель економічної рівноваги.

6.3. Модель макроекономічної рівноваги „витрати-випуск”. Механізм моделі «витрати-випуск». Сукупні видатки у ролі сукупного попиту. ВВП в ролі сукупної пропозиції. Формування економічної рівноваги. Графічне представлення моделі «витрати-випуск». Змінення товарних запасів.

6.4. Модель макроекономічної рівноваги „вилучення-ін'єкції”. Механізм моделі «вилучення-ін'єкції». Визначення понять «вилучення» та «ін'єкції». Приватна економіка. Заплановані та незаплановані інвестиції. Визначення рівноважного ВВП. Модель «вилучення-ін'єкції» у випадках закритої регульованої економіки та відкритої економіки.

Семінарське заняття. Інвестиції. Інвестиційний попит підприємств. Валові й чисті інвестиції.

Практичне заняття. Модель «вилучення-ін'єкції» у випадках закритої регульованої економіки та відкритої економіки.

Тема 7. Макроекономічна нестабільність. Банківська система

7.1. Ринок праці. Групи населення згідно економічної активності. Зайняті та безробітні. Безробіття як соціально-економічне явище та індикатор макроекономічної нестабільності. Повна зайнятість та природне безробіття. Циклічне безробіття. Потенційний та фактичний ВВП. Рівень безробіття як основний показник ринку праці. Соціальні наслідки безробіття. Економічні наслідки безробіття: закон Оукена. ВВП розрив. Попит та пропозиція праці. Рівновага на ринку праці. Основні функції ринку праці. Державна політика регулювання зайнятості населення. Крива Філіпса.

7.2. Інфляційний механізм. Інфляція як основний індикатор макроекономічної нестабільності. Причини інфляції, види її проявлення та класифікація. Інфляція попиту . Інфляція витрат. Рівень інфляції. Темпи росту цін і приросту цін. Індекс інфляції. Інфляційні очікування. Дефляція і дезінфляція. Соціально - економічні наслідки інфляції. Втрати від інфляції для населення. Інфляційний податок. Антиінфляційна політика держави.

7.3. Механізм функціонування грошового ринку. Поняття грошового ринку. Попит, пропозиція, рівновага на грошовому ринку. Процентна ставка. Номінальна та реальна процентні ставки. Грошова маса. Грошові агрегати. Грошова база. Норма резервування. Банківський мультиплікатор. Грошовий мультиплікатор. Вплив держави на грошовий ринок.

7.4. Банківська система й грошова пропозиція. Поняття банківської системи та її структура. Два рівні банківської системи та їх функції. Значення Головного банку країни. Функції та інструменти Головного банку країни. Комерційні банки та їх функції. Пасивні та активні операції . Спеціалізовані кредитно-фінансові установи та їх форми.

Практичне заняття. Банківський мультиплікатор. Грошовий мультиплікатор.

Тема 8. Державна політика регулювання економіки та зовнішньоекономічна політика

8.1. Державна політика регулювання економіки. Функції держави з регулювання економіки. Показники рівня економічного розвитку. Якість життя. Тривалість життя людини; дохід на душу населення; рівень зайнятості; ступінь реалізації прав людини; стан навколишнього середовища. Фіскальна політика. Інструменти фіскальної політики. Державний бюджет. Бюджетний дефіцит: фактичний, структурний, циклічний. Монетарна політика, її цілі та інструменти. Регулювання курсу національної валюти. Політика дешевих або дорогих грошей.

8.2. Валютний курс. Валюта. Конвертованість валюти. Валютний курс. Валютне котирування. Номінальний й реальний валютні обмінні курси. Валютний ринок. Регулювання валютного ринку. Інтервенції. Адміністративний і ринковий механізм курсоутворення. Фіксований, гнучкий валютні курси. Валютна система.

8.3. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності держави. Платіжний баланс та його структура. Сальдо платіжного балансу. Макроекономічне корегування. Зовнішньоекономічна політика держави. Протекціонізм. Державне регулювання зовнішньоторговельних відносин. Державне регулювання руху капіталу. Валютне регулювання та валютний контроль.

Практичне заняття. Фіксований, гнучкий валютні курси. Валютна система.

Перелік практичних (семінарських) завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань

Назва теми та завдання	Зміст
Тема 1. Семінарське заняття 1.	Аналіз поведінки споживача. Моделювання поведінки споживача. Графічний аналіз і побудова кривих “дохід-споживання” та “ціна-споживання”.
Тема 1. Практичне	Крива "дохід-споживання".. Поняття нормальних

заняття 1		благ та благ нижчої споживчої цінності. Крива "ціна-споживання".
Тема 2. заняття 2	Практичне	Визначення коефіцієнтів еластичності попиту та пропозиції, їх види. Точковий та дуговий коефіцієнти еластичності. Практичне значення еластичності
Тема 2. заняття 2	Семінарське	Ринкова ціна та ціна рівноваги, обсяг рівноваги. Механізм встановлення ринкової рівноваги.
Тема 3. заняття 3.	Семінарське	Концепції витрат виробництва. Економічний та бухгалтерський підходи до визначення витрат.
Тема 3. завдання 3.	Практичне	Обґрунтування оптимальних економічних рішень виробників щодо обсягів виробництва та мінімізації витрат.
Тема 4. заняття 4.	Семінарське	Умови виникнення монополістичної конкуренції. Ознаки монополістичної конкуренції.
Тема 4. заняття 4.	Практичне	Обґрунтування оптимальних економічних рішень фірм щодо обсягів виробництва та цін продажу продукції за різних типів ринкових структур.
Тема 5. заняття 5.	Семінарське	Соціально-економічний розвиток. Джерела та фактори економічного зростання.
Тема 5. заняття 5.	Практичне	Ділова гра «Ефективність функціонування національної економіки». Міні-тренінг «Кругообіг доходів і видатків».
Тема 6. заняття 6.	Семінарське	Інвестиції. Інвестиційний попит підприємств. Валові й чисті інвестиції.
Тема 6. заняття 6.	Практичне	Модель «вилучення-ін'єкції» у випадках закритої регульованої економіки та відкритої економіки.

Тема 7. Практичне заняття 7.	Банківський мультиплікатор. Грошовий мультиплікатор.
Тема 8. Практичне заняття 8.	Фіксований, гнучкий валютні курси. Валютна система.
Тема 8. Семінарське заняття 7.	Показники рівня економічного розвитку. Якість життя. Тривалість життя людини; дохід на душу населення; рівень зайнятості; ступінь реалізації прав людини; стан навколишнього середовища.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1 - 8	Вивчення лекційного матеріалу та нормативної бази України
Тема 1 - 8	Підготовка до семінарських занять
Тема 1 - 8	Підготовка до практичних занять
Тема 1, 2, 4	Виконання індивідуальних творчих завдань
Тема 1-4, 5-8	Підготовка до колоквіуму

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Методи навчання та викладання

При викладанні навчальної дисципліни доцільно використовувати: пояснювальне-ілюстративний метод; метод проблемного викладу; евристичний метод; дослідницький метод.

Для активізації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності

здобувачів застосовуються: проблемні лекції (т.2. 5), диспут (т.1, 3), бесіди (т. 2-8), презентації (т.1-8), моделювання професійних ситуацій (т.7), кейс-стаді (т.1,4), дебати (т. 1, 4, 8).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів);

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку. Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: експрес-опитування (35 балів); творчі завдання (15 балів), письмові контрольні роботи (10 балів), колоквіуми (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Рекомендована література

Основна

1. Політична економія [Електронний ресурс] : навч. посіб. / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, І. Ф. Лісна [та ін.] ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (3,09 МБ). - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. - 279 с. : іл. - Загол. з титул. екрану. - Бібліогр.: с. 273-278.<http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22562>

2. The Fundamentals of Economics [Electronic resource] : textbook for self-study / L. Ukrainka, M. Mashchenko, I. Lisna [et al.] ; under the edit. M. Mashchenko; Simon Kuznets Kharkiv national university of economics. - E-text data (910 КБ). - Kharkiv : S. Kuznets KhNUE, 2021. - 163 p. : il. - The title screen. - Referenc.: p. 162-163.

3. Теоретико-методологічні засади формування національної економічної системи в умовах інтеграції у світове господарство [Електронний ресурс] :

монографія / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, М. А. Мащенко та ін. ; за заг. ред. канд. екон. наук, доцента М. С. Бріля. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 208 с.

4. Макро- та мікроекономіка [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня / М. А.Мащенко, М. С. Бріль, О. М. Кліменко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, доцента М. А. Мащенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 214 с. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27811>

Додаткова

5. Hindriks J., Myles G. D. Intermediate public economics. Ch. 14 // The MIT Press, 2016.

6. Tikkanen, Roosa, and Melinda K. Abrams. 2020. “U.S. Health Care from a Global Perspective, 2019: Higher Spending, Worse Outcomes?”. The Commonwealth Fund, Issue Brief, January 30, 2020. Trades Union Congress. 2020. “Amazon Warehouse Worker Takes Eight Weeks to Earn What Bezos Makes in a Second, says TUC.” <https://www.tuc.org.uk/news/amazon-warehouse-worker-takes-eight-weeksearn-what-bezos-makes-second-says-tuc>

Інформаційні ресурси

7. Сторінка курсу на платформі Moodle (персональна навчальна система). Розміщено: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7321>

8. Державна служба статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

9. Міністерство доходів і зборів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://minrd.gov.ua/ru/>.

10. Міністерство фінансів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.minfin.gov.ua/>.

11. Національний банк України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://bank.gov.ua>

12. Статистика України : науковий журнал. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: www.ukrstat.gov.ua.